

инвестированного и реинвестированного капитала, прибыли к распределению, жалование топ менеджеров изымались из учетной системы и содержались в отдельной «секретной» книге.

Введение счета собственного капитала окончательно завершило формирование информационной бухгалтерской системы на основе многоступенчатого контроля и балансовой жесткости системы.

В первую очередь следует выделить баланс счета финансового результата, что позволило выявленный результат присоединять к собственному капиталу или показывать его отдельной строкой в балансе в качестве реинвестированного капитала.

Аналитический пробный сальдовый баланс обеспечил контроль над правильностью ведения счетов Главной книги и повысил контроль над сохранностью имущества собственников. В балансе счета показывались в том количестве и порядке, в каком они имели место в Главной книге.

Следующим важным этапом следует признать классификацию счетов по экономическому содержанию, группировку счетов по этому признаку, их сжатие в синтетические показатели и построение синтетических сальдовых балансов.

В ходе развития учета сформировались 3 базовые постулата:

— последствия свершившихся фактов хозяйственной жизни отражаются равновеликими суммами одновременно на двух счетах: в дебете одного счета и кредите другого;

— сумма показателей, записанных в дебет одного счета, равна сумме показателей, записанных в кредит того же счета;

— сумма сальдо счетов дебетовых системы счетов равна сумме сальдо счетов кредитовых той же системы счетов.

Лазаришина І. Д.,

д-р екон. наук, професор,

завідувач кафедри обліку та аудиту,

Національний університет водного господарства

та природокористування, м.Рівне

ФУНКЦІОНАЛЬНА ЯКІСТЬ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СУБ'ЄКТАМИ

Забезпечення конкурентних переваг для економічних суб'єктів уможлиблюється завдяки ефективній системі управління та взаємодії низки чинників об'єктивного та суб'єктивного характе-

ру, прямо чи опосередковано пов'язаних з її функціонуванням. Серед них вагому роль відіграє ідентифікація та наступне дотримання функцій як системи управління в цілому, так і окремих її складових.

За філософським трактуванням функція забезпечує сутнісний прояв властивостей будь-якого об'єкта. Основними носіями функцій управління економічних суб'єктів є керівники вищої і середньої ланок. Від рівня їх знань і вмінь значною мірою залежить якість управління, а отже — його функціональність. До числа основних функцій управління відносяться:

- планування,
- організаційна,
- мотиваційна,
- контрольна,
- координаційна.

Економічний аналіз забезпечує власників і керівний персонал економічного суб'єкта необхідною інформацією. За допомогою аналітичної інформації приймаються управлінські рішення, а також відстежується характер змін, пов'язаних з їх реалізацією. Основними функціями економічного аналізу, як показали результати дослідження, є оцінювально-діагностична, контрольна, регулятивна, пошукова, захисна та комунікативна.

Еволюційно першою була контрольна функція економічного аналізу, яка забезпечувала перевірку наявності майна господаря, пізніше — дотримання планових завдань, нормативів.

Найбільш розвиненою і застосовуваною є оцінювально-діагностична функція аналізу. Вона дозволяє встановити наявність, склад, структуру та динаміку техніко-економічних і фінансових показників, а також, шляхом факторного аналізу, діагностувати причини позитивних і негативних відхилень.

Тому у фінансово-господарську практику були запроваджені методики діагностики загрози банкрутства, що обумовило зростання значення захисної функції економічного аналізу як важливого інструмента нейтралізації кризових явищ у фінансово-господарській системі економічного суб'єкта.

Необхідність розробки дієвих заходів щодо зменшення негативних впливів об'єктивних і суб'єктивних чинників зовнішнього та внутрішнього середовища стосовно фінансових систем різних рівнів призвела до розвитку пошукової функції економічного аналізу. Крім того, потреба забезпечення конкурентних переваг для економічних суб'єктів, існування двох підсистем — поточного і стратегічного управління, необхідність дотримання вимог економічної

безпеки також обумовлюють диверсифікацію пошукової функції економічного аналізу результативних показників.

Розвиток ринкових відносин, наявність внутрішнього та зовнішнього середовища обумовили виникнення та розвиток комунікативної функції економічного аналізу результативних показників. Оприлюднення аналітичної інформації фінансового та нефінансового характеру у засобах масової інформації, зацікавленість у ній з боку громадськості, нерезидентів має наслідком забезпечення інформаційних комунікативних зв'язків економічного суб'єкта з зовнішнім середовищем, уречевлення попиту на знання суспільства щодо нього. Особливістю прояву комунікативної функції економічного аналізу є те, що його результати, як правило, не є предметом управлінських рішень, а поповнюють відповідні бази даних, є складовими масивів статистичної інформації і статистичних вибірок.

З іншої сторони, аналітична інформація макrorівня економіки, що знаходить своє відображення у засобах масової інформації, також є наслідком дії комунікативної функції економічного аналізу, забезпечуючи інформування населення щодо державних стратегій, планів та їх виконання.

Розвиток ринкових відносин зумовлює значне нарощування регулятивної функції економічного аналізу. Оперативне вирішення питань виробничого, організаційного, фінансового характеру здійснюється завдяки застосуванню ситуаційного аналізу. Таким чином відбувається своєчасне реагування на можливі негативні виклики.

Реалізація кожної з вищенаведених функцій управління прямо чи опосередковано пов'язана із застосуванням функціональних можливостей економічного аналізу. Зростання вимог до підвищення ефективності системи управління має наслідком посилення функціонального навантаження на економічний аналіз та контроль економічних суб'єктів.

Так, виконання функції планування неможливе без використання методичного апарату стратегічного і поточного аналізу. Планування розвитку економічного суб'єкта та його конкурентоспроможності здійснюється за допомогою аналітичних методик оцінки і діагностики діяльності основних конкурентів економічного суб'єкта на ринку та аналізу продукції конкурентів із оцінкою рівнів ризику за стандартними методиками.

Завдяки синергетичним ефектам взаємодії функцій управління та економічного аналізу система прийняття та підтримки управлінських рішень є більш збалансованою, стійкою до нейтралізації економічних ризиків.

Вирішення завдань, які постають перед економічним аналізом, неможливе без уточнення його місця і ролі як важливого компонента загальної інформаційної системи економічного суб'єкта, а також як самоідентифікованої системи, що має спільні риси та особливості стосовно бухгалтерського обліку та контролю.

Лачинов Ю. Н.,

*канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
Російський економічний університет імені Г.В. Плеханова,
м. Москва, Росія*

ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ДЕНЬГИ — СВЯЗУЮЩЕЕ ЗВЕНО В СИСТЕМЕ «ФИНАНСЫ-УЧЕТ-КРЕДИТ»

Древнейшим механизмом в экономике является **амортизационный** — восстанавливающий износ орудий и инструментов производства. Этот механизм можно назвать «колесом» экономики — аналогично колесу в механических системах. Действительно, амортизационное восстановление естественно для изношенного капитального имущества, основных средств — оно обеспечивает работу капитальной ячейки в режиме «вечного двигателя».

Износ и амортизация — **противоположные** сущности: первое — разрушает объект, а второе — восстанавливает, возрождает его. Кроме того, за время накопления амортизационных денег до нужной для обновления капитала суммы технический прогресс удешевляет прежние и предлагает примерно за те же деньги новые более производительные модели. Поэтому предприятие на основе амортизации не только восстанавливает прежнюю производственную мощность, но и увеличивает её(!). В этом процессе развития подключается и второй инвестиционный источник — прибыль, значительно увеличивая возможности технического развития. Однако, этот факт не принят во внимание при новациях с Планом счетов в российском бухгалтерском учете. Так, изменилось название счета №02 «износ основных средств» — его назвали «амортизацией», что вообще противоречит здравому смыслу (как если бы пропасть назвать горой, могилу — жильём).

Устранение амортизационного механизма с отменой целевых денег на восстановление износа привело за 15 лет к существенному обветшанию капитальных средств в российской экономике — износ оборудования в промышленности увеличился с 35 % до 50% и более. Амортизационные деньги переместились в прибыль, но не все-